

WYDZIAŁ FIZYKI I INFORMATYKI STOSOWANEJ

PROGRAMOWANIE NISKOPOZIOMOWE
KONSPEKT
Biblioteki statyczne i pluginy

Aleksandra Poręba
nr. indeksu 290514

Data seminarium: 8 kwietnia 2019

Spis treści

1	Abstrakt	3
2	Tworzenie bibliotek statycznych	3
2.1	Wymagania	3
2.1.1	Program ar	3
2.1.2	Kompilacja z biblioteką statyczną	3
2.1.3	Dodatkowe	4
2.2	Treść zadania 1	4
3	Tworzenie systemów wtyczek	4
3.1	Wymagania	4
3.1.1	Koncepcja systemów wtyczek	4
3.1.2	Biblioteka dlfcn	4
3.2	Treść zadania 2	5
4	Tworzenie wtyczek	5
4.1	Wymagania	5
4.1.1	Program bazowy i jego interfejs	5
4.2	Treść zadania 3	6
5	Analiza biblioteki statycznej	6
5.1	Wymagania	6
5.1.1	Program dwarfdump	6
5.2	Treść zadania 4	7

1 Abstrakt

Celem projektu jest zaznajomienie się z koncepcjami bibliotek statycznych oraz wtyczek, oraz praktyczne wykorzystanie uzyskanej wiedzy w zadaniach. Pierwsza część pokrywa wiedzę dotyczącą tworzenia własnych bibliotek statycznych oraz ich analizy. Następne zadania dotyczą tematu pluginów - projektowania i implementacji prostych systemów wtyczek oraz pisania własnych pluginów, do gotowych już programów. Całość jest realizowana w języku C.

2 Tworzenie bibliotek statycznych

2.1 Wymagania

2.1.1 Program ar

Do tworzenia bibliotek statycznych może zostać użyty program `archiver`. Aby stworzyć bibliotekę należy użyć opcji `r` oraz `c`, służących odpowiednio do dodania plików do archiwum oraz stworzenia archiwum.

```
ar rc [nazwa biblioteki] [pliki obiektowe]
```

Nazwa powinna zaczynać się od `lib`, a kończyć rozszerzeniem `.a`. Dodatkową, pomocną komendą może być:

```
nm [nazwa_biblioteki.a]
```

wypisująca zawartość biblioteki wraz z eksportowanymi przez pliki symbolami.

2.1.2 Kompilacja z biblioteką statyczną

Aby skompilować plik za pomocą `gcc` z załączonymi statycznie bibliotekami należy dodać następujące flagi:

```
-L[ścieżka do bibliotek]  
-l[nazwa biblioteki]
```

2.1.3 Dodatkowe

Podczas wykonywania zadania należy pamiętać o kolejności załączania bibliotek. Problem został przedstawiony na seminarium.

2.2 Treść zadania 1

Zadanie polega na dopisaniu brakującego pliku biblioteki, a potem stworzenie jej, by można było skompilować program za pomocą komendy

```
gcc main.c -L./lib -lfun2 -lfun1
```

bez żadnych errorów/warningów. Plików `main.c` oraz `fun1.c` nie można zmieniać!

3 Tworzenie systemów wtyczek

3.1 Wymagania

3.1.1 Koncepcja systemów wtyczek

Wtyczki są tworzone jak biblioteki dynamiczne. Program powinien przeszukiwać wskazany folder z potencjalnymi wtyczkami, i jeżeli owe znajdzie, załączać je do programu. W przypadku tego zadania, przyjmujemy uproszczoną wersję, pluginy (ich ścieżki) będą zapisane w tablicy podanej z góry". Każda wtyczka powinna udostępniać funkcje zgodne z zaprojektowanym interfejsem, które będą wywoływane przez program główny.

3.1.2 Biblioteka `dlfcn`

Do obsługi wtyczek można użyć biblioteki `dlfcn`.

- `dlopen` - używamy do otwarcia pluginu, jako argument podajemy nazwę pliku wraz ze ścieżką oraz `RTLD_NOW` oznaczającym rozwiązanie wszystkich niezdefiniowanych symboli,
`np. dlopen("./plugins/p1.so", RTLD_NOW);`
- `dlsym` - pobiera wskaźnik do funkcji o podanej nazwie, jako argumenty przyjmuje "handler" do biblioteki, zwrócony przez `dlopen` oraz nazwę

```
funkcji  
np dlsym(handle, "process");
```

- `dlclose` - zamyka "handler" do biblioteki

3.2 Treść zadania 2

Zadaniem jest zaprojektowanie prostego systemu wtyczek i zaimplementowanie go. Zakładamy że ich nazwy (ścieżki) podane są w tablicy `plugins`, i znajdują się w folderze o tej samej nazwie.

Program powinien przyjmować od użytkownika ciąg znaków (jako argument wywołania lub przez `sprintf`). Wtyczki powinny być dwie i realizować różne działania na owym stringu, a następnie wypisywać je na ekran. Przykładowe działania to: zamiana wszystkich liter na wielkie, mieszanie kolejności liter, wypisywanie tylko samogłosek, wypisywanie wyrazu od tyłu etc.

Należy pamiętać o uzupełnieniu `makefile`! Wskazówki w którym miejscu dokonać modyfikacji znajdują się bezpośrednio w przygotowanym pliku.

4 Tworzenie wtyczek

4.1 Wymagania

4.1.1 Program bazowy i jego interfejs

Program, do którego zadaniem będzie napisać wtyczki, został omówiony dokładnie na seminarium. Do rozwiązania tego zadania musimy jedynie znać interfejs, jaki ma mieć plugin. Składa się na niego funkcja inicjalizująca (rejestrująca) o prototypie `int init_[nazwa] (PluginManager *)`, gdzie `[nazwa]` to nazwa pluginu.

Pozostałe dwie funkcje to funkcja wypisująca opcję pluginu jako opcja w menu oraz funkcja realizująca działanie, za które odpowiada plugin. Są zaczepiane do listy przechowywanej przez `plugin_managera` w funkcji inicjalizującej. Zaczepienie realizują funkcje `register_menu_hook` oraz `register_response_hook` przyjmujące jako argumenty wskaźnik do `plugin_managera` oraz wskaźnik na odpowiednią funkcję menu/operacji.

4.2 Treść zadania 3

Celem zadania jest napisanie wtyczki do programu kalkulatora prezentowanego na zajęciach. Jej budowa musi być zgodna z interfejsem udostępnianym przez aplikację opisanym powyżej. Wtyczka powinna dodać obsługę mnożenia/dzielenia/potęgowania.

Należy pamiętać o uwzględnieniu nowej wtyczki w `makefile`!

5 Analiza biblioteki statycznej

5.1 Wymagania

5.1.1 Program dwarfdump

Do oglądnięcia zawartości biblioteki statycznej możemy użyć programu `dwarfdump`. Pomoże on nam rozszyfrować deklaracje funkcji, które chcemy wykorzystać. Same nazwy eksportowanych funkcji możemy zobaczyć za pomocą wspomnianego już narzędzia `nm`:

```
nm --defined-only ./lib/liblib.a
```

Analizując wynik `dwarfdump` będziemy szukać fragmentów:

- `DW_AT_name`, gdzie znajduje się nazwa poszukiwanej funkcji
- `DW_TAG_formal_parameter`, gdzie będą wyszczególnione argumenty
- `DW_AT_type`, gdzie znajduje się typ zwracany

na przykład (output został przycięty):

```
1 < 1><0x00000062>      DW_TAG_base_type
2                      DW_AT_byte_size      0x00000004
3                      DW_AT_encoding      DW_ATE_signed
4                      DW_AT_name          int
5
6 ... skipped lines ...
7
8 < 1><0x000002d0>      DW_TAG_subprogram
9                      DW_AT_external      yes (1)
```

```
10          DW_AT_name          fun
11          DW_AT_decl_line     0x0000001c
12          DW_AT_prototyped    yes (1)
13          DW_AT_type          <0x00000062>
14          DW_AT_sibling       <0x000002fe>
15 < 2><0x000002f1>          DW_TAG_formal_parameter
16                          DW_AT_name          i
17                          DW_AT_decl_line     0x0000001c
18                          DW_AT_type          <0x00000062>
```

Poszukujemy prototypu funkcji `fun`. Odnaleźliśmy ją w rezultacie `dwarfdump` (linia 10). Widzimy że ma jeden argument (linia 15) o nazwie `i` (linia 16) oraz typie `<0x00000062>` (linia 18), tym samym co typ zwracany funkcji (linia 13). Gdy odnajdziemy ten symbol (linia 1), okazuje się że to typ bazowy `int` (linia 4).

5.2 Treść zadania 4

Dana jest biblioteka statyczna, bez plików źródłowych. Należy uzupełnić plik `main.c`, aby wyeliminować ostrzeżenia `-Wimplicit-function-declaration`, a następnie doprowadzić do kompilacji programu. Nie można zmieniać pliku `makefile`.